

FRAMTIDSKAMERAN LÄRARHANDLEDNING

Lärohandledning skriven av Kaj Hagstedt version 202101

Bilder: Mattias Norén

Bokens handling

12-åriga Emmas liv vänds upp och ner när hennes farfar dör. Det blir bråkigt där hemma med en ledsen pappa som vill sälja farfars gamla fotobutik så snabbt det bara går.

Men så får Emma ett arv från farfar. När hon öppnar paketet ser hon att det är en gammal kamera men det är också nycklar till butiken och instruktioner till hur hon kan hitta farfars hemliga rum. Väl där upptäcker Emma att det inte bara är en gammal polaroidkamera, utan att farfar har mixtrat med den. När hon tar en bild ser hon nämligen vad som kommer ske om några minuter.

Med kameran i sin hand kastas Emma ut i äventyr där hon har möjlighet att påverka framtiden. Hon kan förhindra olyckor, stoppa tjuvar och ändra röstningsresultat i skolan. Men kommer hon kunna hålla sig på den lagliga sidan? Hur blir det med försäljningen av farfars butik? Kommer hon få nya kompisar efter att Elin flyttat och hur länge ska familjen ha ont om pengar?

Kommer livet någonsin bli bra igen för Emma?

Framtidskameran är skriven av Kaj Hagstedt. Han har bakgrund som producent och tv-regissör samt har i uppdrag för Skolverket producerat filmer om språk - läs och skrivutveckling i den svenska grundskolan. Han är också examinerad lärare för årskurs 4–6.

Bokens syfte

Den primära målgruppen är åldern 10–13 år. Målet har varit att skriva en bok som kan användas i klassrummet och som passar både erfarna och icke-erfarna läsare. Boken är textbaserad och räds ej det längre formatet, men är uppdelad i relativt korta avsnitt för att ge eleverna nåbara mål med sin läsning.

Även om bokens röda tråd är Emmas äventyr med kameran, är det bara en del av bokens tema. Boken handlar även om sorg, kärlek, socioekonomisk utsatthet, om spelberoende, om vänskapsrelationer, om etik och moral, om vuxna förebilder och bristen på dessa, och om att uppleva första kärleken som visar sig vara någon av samma kön.

Genremässigt placerar sig boken inom realism, dvs den bygger på en verklighet i dagens svenska samhälle, men innehåller också inslag av spänning, fantasy, sci-fi och rysare.

Lärohandledning

Handledningen bygger på rådande läroplan samt på den forskning som finns om hur progression uppnås i den språkliga utvecklingen för aktuell åldersgrupp.

Självklart kan handledningen även användas för andra årskurser samt som kompletterande material för elever som läser enskilt.

Struktur

Del 1 s 5–11

Innehåller förslag på lektionsaktiviteter som kan genomföras innan, under och efter läsningen av boken. Här finns också färdigt arbetsmaterial som du kan skriva ut samt länkar till digitalt material.

Del 2 s 12–18

Innehåller ordlistor samt frågor som kopplas till läsförståelse, för hela boken, uppdelat per kapitel.

Skolans värdegrund och uppdrag slår fast att:

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

Koppling till läroplan

I läroplanen årskurs **4–6** kan vi läsa att elever i **svenska** ska:

- Lära sig lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivning samt dialoger.
- Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

I kunskapskraven för svenska, betyget A, årskurs **6** står det att:

Eleven kan läsa skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med mycket gott flyt genom att använda lässtrategier på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Genom att göra välutvecklade sammanfattningar av olika texters innehåll och kommentera centrala delar med god koppling till sammanhanget visar eleven mycket god läsförståelse. Dessutom kan eleven, utifrån egna erfarenheter, tolka och föra välutvecklade och väl underbyggda resonemang om tydligt framträdande budskap i olika verk samt på ett välutvecklat sätt beskriva sin upplevelse av läsningen.

Undervisningen i **religionskunskap 4–6** omfattar

- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

I läroplanen årskurs **7–9** kan vi läsa att elever i **svenska** ska:

- Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i skönlitteratur för ungdomar och vuxna. Parallellhandling, tillbakablickar, miljö – och personbeskrivningar, inre och yttre dialoger.

I kunskapskraven för svenska, betyget A, årskurs **9** står det att:

Eleven kan läsa skönlitteratur och sakprosatexter med mycket gott flyt genom att, på ett ändamålsenligt och effektivt sätt, välja och använda lässtrategier utifrån olika texters särdrag. Genom att göra välutvecklade sammanfattningar av olika texters innehåll med god koppling till tidsaspekter, orsakssamband och andra texter visar eleven mycket god läsförståelse. Dessutom kan eleven, utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor, tolka och föra välutvecklade och väl underbyggda resonemang om budskap som är tydligt framträdande och budskap som kan läsas mellan raderna eller är dolda i olika verk.

Undervisningen i **religionskunskap 7–9** omfattar

- Hur olika livsfrågor, till exempel meningen med livet, relationer, kärlek och sexualitet, skildras i populärkulturen.
- Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, till exempel frihet och ansvar.

Del 1

Läsa i klassrummet

Målet med boken har varit att skriva en berättelse som kan inspirera till läsande och utmana elevernas fantasi. Du som lärare använder din didaktiska textkompetens för att anpassa läsandet av boken efter dina elevers specifika behov och språkliga bakgrund, och tillhandahåller de extra anpassningar och stöttor som eleverna behöver.

Jag anser att de språkliga förmågorna behöver mängdtränas i en social läsandegemenskap. Det viktigaste för barns utveckling av litteracitet är språkliga förebilder och tillgång till arbetsmaterial som inspirerar och utmanar. En öppen och tillåtande läskultur i klassrummet ligger till grund för utvecklande och reflekterande textsamtal.

För att hjälpa eleverna att kliva in i textens föreställningsvärld rekommenderar jag att du alltid inleder läspassen med en återblick. Tillsammans med eleverna blickar ni tillbaka och minns vad som hände förra gången ni läste. Därefter läser du minst fem minuter för att sätta ton, rytm och känsla. Därefter har du olika val:

- 1) Fortsätta läsa för klassen och stanna upp i texten när svåra ord ska förklaras samt ställ frågor till de som lyssnar. Använd gärna slumpmässig metod för att avgöra vem som ska svara på frågorna. Utgå från EPA när det är dags för textsamtal utifrån diskussionsfrågorna.
- 2) Ha en indelning av elevgruppen från början och behåll den under hela läsprojektet. Förslagsvis består grupperna av 4–5 personer. Låt de läsa högt för varandra och alternera med 1 sida text / person åt gången. Var tydlig med hur långt eleverna ska läsa och ge dem läsförståelsefrågor efter läsningen (tex de som finns i denna handledning). Be dem i slutet att blicka framåt och försöka förutspå vad som ska hända. När ni återigen samlas i klassrummet får grupperna kort redogöra för hur textsamtalen har sett ut samt hur de förutspår att handlingen ska fortsätta. Tänk på att ge eleverna instruktioner kring hur de ska förhålla sig till uppmaningar att återberätta / diskutera / fundera / argumentera, dvs vilken struktur och rollfördelning som ska tillämpas.

INFÖR LÄSNINGEN

Berätta att ni ska läsa en bok som heter Framtidskameran och låt eleverna i par prata om vad de tror att boken handlar om. Vilka bilder får de av vad en framtidskamera är? Vad kan en framtidskamera göra?

Titta gemensamt på omslaget och låt eleverna fundera på vad de ser. Går det att utifrån omslaget gissa vad boken handlar om? Vilken genre verkar boken vara? Ser eleverna kopplingen mellan klockan och bilden, och vad tror de att det betyder?

Titta gemensamt på baksidan och läs baksidestexten. Vad tror eleverna att boken kommer innehålla? Vad visar de små fotografierna på bokens baksida? Vilka förväntningar har eleverna på boken? Uppmuntra eleverna att göra förutsägelser.

Berätta hur ni kommer att jobba med boken de kommande veckorna så att eleverna känner sig delaktiga i strukturen.

UNDER LÄSNINGEN

1:1 Förberedelse

Jag rekommenderar att du som lärare själv läser de kapitel som är aktuella, innan det blir läst i klassrummet. Detta för att du ska kunna bedöma vilka ord som är svåra, vilka läsförståelsefrågor som är aktuella, samt hur du kan organisera eventuella gruppdiskussioner eller argumentationer. Du behöver också göra en tidsmässig bedömning av hur mycket ni hinner läsa.

1:2 Använd ord och läsförståelse

I ordsammanställningen finner du de ord som eleverna kan tycka är svåra, i varje kapitel. Nivåerna för svårighet är förstås beroende av flera faktorer såsom ålder, läserfarenhet, bakgrund etc. Du får således göra ett urval. Förslagsvis förhåller du dig till ordlistan på ett av följande sätt:

- Du skriver upp orden på tavlan innan läsningen, och ber eleverna definiera svar och betydelse
- Du pausar när orden förekommer i texten, och förklarar för eleverna dess betydelse
- Du läser texten först, och går därefter igenom de svåra ord som har förekommit

Frågorna för läsförståelse rör sig på, mellan och bortom raderna. Frågorna har för avsikt att låta eleverna söka information, summera, göra inferenser och förutspå. Vid vissa tillfällen är frågorna märkta med ”diskutera” vilket kan göras som EPA eller ”argumentera” där olika ståndpunkter kan skapa kreativa samtal i klassrummet. Genom att du läser kapitlet innan du tar med dem in i klassrummet kan du identifiera motiv i boken som passar för just din klass att diskutera.

Observera att frågorna om läsförståelse ofta har svar som plockas från olika delar av ett kapitel. Eleverna behöver således utveckla sina svar och ska uppmuntras att utifrån texten också göra egna tillägg av funderingar och resonemang.

1:3 Stanna upp

Det finns flera ställen i boken där det går att stanna upp för att jobba eller samtala vidare. Flera av dessa arbetsområden är ämnesövergripande och följer kursplan i religion / historia / teknik / biologi.

Exempel på teman är

- Kapitel 5 och framåt: Teknisk utveckling, uppfinningar förr och i framtid
- Kapitel 6 / 25: Om mobbing
- Kapitel 9 / 10 / 16 / 25: Om dålig vänskap
- Kapitel 21 / 50 / 62 / 66: Om bra vänskap
- Kapitel 11: Vem avgör vad som är konst?
- Kapitel 16: Svårigheten att hitta en hobby och att hitta vänner
- Kapitel 17 / 23 / 44 / 46: Om föräldrar som inte alltid gör rätt
- Kapitel 19: Liv och död
- Kapitel 22 / 40 / 41: Etik & Moral
- Kapitel 31 / 33 / 43: Svårigheten med tröst och sorg

1:4 Tematisk fördjupning

Det går också att göra större fördjupningar, exempelvis:

Löpande genom boken: Att leva i ekonomisk fattigdom. Emmas föräldrar har svårt att få pengarna att räcka till. Hur märker man det i boken? Varför lever vissa i samhället i fattigdom? Vad gör samhället för att hjälpa till? Vad säger svensk lag och barnkonventionen om barnfattigdom?

Kapitel 48: Många samhällen bildades i samband med industrialiseringen. Fabriker behövde vägar, järnväg, vatten, elektricitet och de anställda behövde service, kyrkor, skolor osv. Ta reda på hur ditt samhälle / stad bildades och fundera på vad som har skett under det senaste århundradet. Hur formar vår tid den plats där vi lever?

Löpande genom boken: Om att vara kär. Det finns en medveten vinkling att få läsaren att tro att det är mer än vänskap mellan Emma och Teo. I boken visar det sig dock att Emma snarare är kär i Li. Emma har inte själv inte kommit till insikt om detta. Emmas känslor för Li, och känslor för Teo som vän, kan ligga som grund för samtal inom sexualkunskap om relationer, kärlek, identitet och HBTQ.

Kapitel 49: Emmas farmor och farfar är kremerade och ligger i minneslund. Alfreds fru Elsa är kistbegravd. På vilka olika sätt kan man bli begravad och hur skiljer det sig åt mellan olika religioner, kulturer och länder? Hur begravdes man förr och hur kan det se ut i framtiden?

Löpande genom boken: Spelberoende. Det visar sig i boken att Emmas mamma under en period i Emmas barndom, brukade spela för pengar. Men vad är beroende och varför blir vissa människor beroende? Vilka sorters beroende finns det? Vad gör samhället för att hjälpa till?

Löpande genom boken: Socker och matkultur. Vi äter inte socker på samma sätt idag som förr. Varför? Är socker bra eller dåligt för kroppen? Var kommer egentligen socker ifrån och vilken historisk betydelse har sockret haft? Följ sockret från beta till produkt. På sidan bondeniskolan.se finns bra information för eleverna.

Löpande genom boken: Hållbar utveckling och jordbruk. Giftet Pexocedin finns inte på riktigt, men som inspiration för boken ligger debatten om neonikotinoider och dess påverkan på djur och natur. Samtala om och sök information om hållbar utveckling och hur vår mat påverkar miljön.

1:5 Heta stolen

Dela in klassen i mindre grupper. De ska sitta i en ring och ha en "het stol". De ska sedan turas om att sitta på heta stolen och låtsas vara en av karaktärerna i kapitlet de nyss har läst. De andra ställer frågor till karaktären som ska försöka svara utifrån det som har hänt i kapitlet. Frågorna ska utgå från hur karaktären tänker och känner. Övningen tränar upp elevernas läsförståelse, inlevelse och verbala uttrycksförmåga.

1:6 Synonymer och antonymer

Välj ut ett stycke eller ett kortare kapitel ur boken. Välj att antingen kopiera texten på papper eller gör den tillgänglig digitalt för eleverna. Låt dem sedan:

- Hitta synonymer till så många av orden som möjligt, utan att påverka handlingen i texten. Vem i klassen kan hitta flest synonymer? Vilka synonymer fungerar bäst?
- Skriva antonymer till ord i texten. Vad händer med texten om ord byts ut till sina motsatser?

EFTER LÄSNINGEN

2:1 Intervjua karaktärerna

Du jobbar för lokaltidningen och ska skriva ett reportage om en av karaktärerna i boken. Du vill att texten ska vara innehållsrik och spännande för läsaren. Tänk på att besvara frågor såsom: Vad har hänt, vem var med, när hände det, vilka känslor gav det personen, vad hoppas personen ska hända framöver.

Skriv intervjufrågor, skriv karaktärens svar på frågorna, och omvandla detta därefter till en löpande, smidig text som följer skrivreglerna. Om eleverna inte har skrivit denna typ av text tidigare, rekommenderar jag cirkelmodellen för att ge dem stöd och struktur. Elever som blir klara kan skapa en löpsedel till reportaget eller en illustration till texten.

Självklart kan övningen göras även om boken ej är utläst. Frågorna kan då även beröra vad intervjupersonen vill / tror ska hända framöver.

Förslag på frågor efter utläst bok:

Intervjua Emma om den fantastiska kameran

Intervjua Teo om huvudrollen i skolpjäsen

Intervjua pappa om den nyöppnade caféverksamheten

Intervjua Li om besöket på Liseberg

Eller intervjua mamma, Alfred, Sara, Oscar eller Isak. Eller någon annan som du tycker verkar vara intressant.

2:2 Relationer mellan karaktärer

Låt eleverna fundera på hur relationerna ser ut mellan olika karaktärer i boken. Hur skulle Emma beskriva sin relation till Teo eller Li? Eller till sin mamma eller pappa? Vilka känslor upplever karaktärerna och hur skulle dessa uttryckas? Ge eleverna i uppgift att leva sig in i en av karaktärerna och låt dem skriva ett brev till en av de andra karaktärerna. I brevet ska eleven ta upp någon av händelserna i boken och förklara varför just den händelsen är betydelsefull.

Det finns relationer i boken som är svårare att skriva om, och som kan utmana de mer läs- och skrivstarka eleverna. Hur ser exempelvis relationen ut mellan Teo och hans mamma? Eller mellan Emma och Isak?

Exempel Emmas brev till Li: *Jag minns när vi var på Liseberg och skulle åka FlumeRide. Plötsligt var du där och när du satte dig i stocken tänkte jag...*

Exempel Alfreds brev till Emma: *Emma, när jag träffade dig i fotobutiken tänkte jag...*

2:3 Text och skapande

Välj ut ett kapitel ur boken och låt eleverna efter läsningen få uttrycka sig i bild och form med utgångspunkt i texten. Vilka inre bilder får de av texten och hur kan det gestalta sig i form av illustration, serieteckning eller animering?

Alternativt, låt eleverna dramatisera ett stycke ur boken och därefter reflektera kring hur det kändes att vara karaktärerna.

2:4 Ett nytt kapitel

I den här uppgiften ska eleverna utgå från boken, men skriva ett nytt, sista kapitel. Kapitlet ska omfatta samma karaktärer som i boken. Eleverna ska utgå från det alternativa slut som ursprungligen fanns för boken:

”Emma har försökt lära sig så mycket hon kunnat om kameran, även om det har varit svårt. Manualen innehåller jättemycket text och på kameran finns knappar och rattar på alla sidor. Fast tänk om Emma hade läst på sidan 731 i manualen och letat upp den lilla, runda knappen på undersidan av kameran. Ja, den där lilla knappen som är svår att hitta och som man behöver trycka på exakt fyra gånger för att den ska aktiveras. Tänk om hon hade vetat det. Då hade kameran tagit henne ut på helt andra äventyr”.

Läs upp texten för eleverna och berätta att de ska skriva ett nytt kapitel baserat på ovan information. Vad händer när Emma trycker på knappen? Vilken funktion har farfar byggt in i kameran?

Ge dem en första mening att bygga texten på, exempelvis: ”Emma trycker in knappen fyra gånger och plötsligt...” och ge dem en begränsning i tid och textmängd. Låt dem läsa berättelsen för bänkkamrat och sedan utveckla efter respons.

2:5 Vad är det med tiden?

Det finns massor av populärkultur som handlar om tid. Filmer, tv-program (inte minst julkalendrar) och böcker berättar gärna om tidsresor eller försöker redogöra för hur det var förr, eller om hur det kan tänkas bli i framtiden. Vad är det med tiden som gör det så spännande?

Del 1: Eleverna ska i samarbete med (skol)-bibliotek, söka efter populärkultur som handlar om tid. De ska därefter i par eller grupp förbereda en redovisning där de belyser en bok, film, ett musikstycke eller ett konstverk och berättar hur objektet förhåller sig till tiden. Eleverna ska även fundera på och verbalisera sina tankar kring varför tiden är så fascinerande att skriva om.

Del 2: Eleverna ska enskilt producera en text som handlar om tid. Uppgiften går ut på att eleverna skriver en skönlitterär text som handlar om en tidsresa, där de själva är huvudkaraktären. De reser bakåt i tiden och står öga mot öga med en historisk person eller en historisk händelse.

Hur kan de visa detta i texten? Hur kan eleven beskriva karaktär och miljö så att vi förstår vilken tidsperiod vi har rest till? Vilka sinnesintryck kan användas för att skapa en visuell miljö som förmedlar känslor? Hur kan repliker formuleras för att visa på en specifik tidsanda? Om eleven skulle vilja ändra det som har skett förr i tiden, vad kan hända i scenen som förändrar hela världens framtid?

Du ger eleverna förutsättningarna kring uppgift 2. Bestäm textmängd, tidsåtgång samt responsstruktur. Du behöver också ge eleverna en konkret ingång i berättelsen. Hitta på ett vardagsföremål som plötsligt förvandlas till en tidsmaskin och ge eleverna en och samma inledningsmening som de måste ha med för att få till en gemensam struktur.

Det går bra att smalna av uppgiften och ge eleverna en specifik tidsperiod som de reser till, såsom Stormaktstiden. På detta sätt kan uppgiften fungera ämnesövergripande med So.

2:6 Upptäck koppling

Det finns kopplingar mellan olika kapitel i boken, som alla kanske inte upptäcker. Ge eleverna i uppgift att leta upp kopplingarna och fundera kring varför de finns och vad de betyder. Detta lämpar sig bra som diskussion i mindre grupper. Det är inte meningen att du ska avslöja kopplingarna, utan be eleverna läsa de två kapitlen och se om de tycker att det finns något i texterna som hör samman.

Koppling 1: Mellan kapitel 49 (farfar berättar om hur det kändes när han träffade farmor) och kapitel 66 (Emmas känslor när hon tänker på Li).

Författarens kommentar: Emma är kär i Li men vet inte riktigt om det än

Koppling 2: Mellan kapitel 2 (Emma får paket från farfar) och kapitel 67 (Emma öppnar paketet från Alfred).

Författarens kommentar: Alfred kan få en viktig plats i Emmas liv, som en extrafarfar

2:7 Quiz

Låt eleverna gemensamt skapa en quiz till boken, där varje elev skriver en eller två frågor. För att förenkla kan du i förväg bestämma vilket kapitel som varje elev ska utgå ifrån. Själva quizen kan genomföras på olika sätt: Antingen som en grupptävling, där svaren skrivs på papper. Eller som en digital quiz, exempelvis kahoot. Observera att quizen inte ska utmåla någon som icke-kunnig. Därav antingen i grupp eller digitalt där endast de med högst poäng redovisas.

Om du vill använda en färdig quiz, kan du på kahoot hitta en quiz som heter Framtidskameran. Den är skriven av bokens författare och består av 20 frågor. För att besvara frågorna behöver eleverna ha läst klart boken. Jag föreslår att eleverna är uppdelade i mindre grupper när de ska besvara frågorna.

2:8 Bli detektiver

Låt eleverna med utgångspunkt i boken, använda olika källor för att besvara frågan: Var utspelar sig boken?

Svar: Skåne

Ledtrådar till detta är att Skåne är det enda landskap där det fortfarande finns sockerbruk. Andra ledtrådar är att det tar klassen 2,5 timme att åka med bussen till Liseberg.

2:9 QTA – Kontakta författaren

Jag hoppas att boken väcker känslor, tankar och funderingar. Jag hoppas att den utmanar läsarens fantasi och entusiasmerar till både diskussioner och skrivande. Jag hoppas också att den väcker frågor om sådant som lämnas obesvarat, som är bra eller dåligt, som finns eller saknas.

Eleverna är välkomna att i organiserad form kontakta mig med frågor, som jag lovar blir besvarade. Antingen görs det brevlades, digitalt eller analogt, eller genom videosamtal om vi kan finna en tid som passar för detta.

Information om boken och mer arbetsmaterial finner ni på författarens webbsida **kajhagstedt.se**

Du kan också använda dig av följande kontaktuppgifter:

Kaj Hagstedt kajhagstedt@hotmail.com 0708 57 22 97

Jag besöker gärna skolklasser för att tillsammans med eleverna genomföra en lektion kring berättande och skrivande. Med utgångspunkt i Framtidskameran inspirerar och entusiasmerar jag eleverna till att utveckla sitt skrivande.

Jag är utbildad lärare för årskurs 4–6 och har stor erfarenhet av att föreläsa.

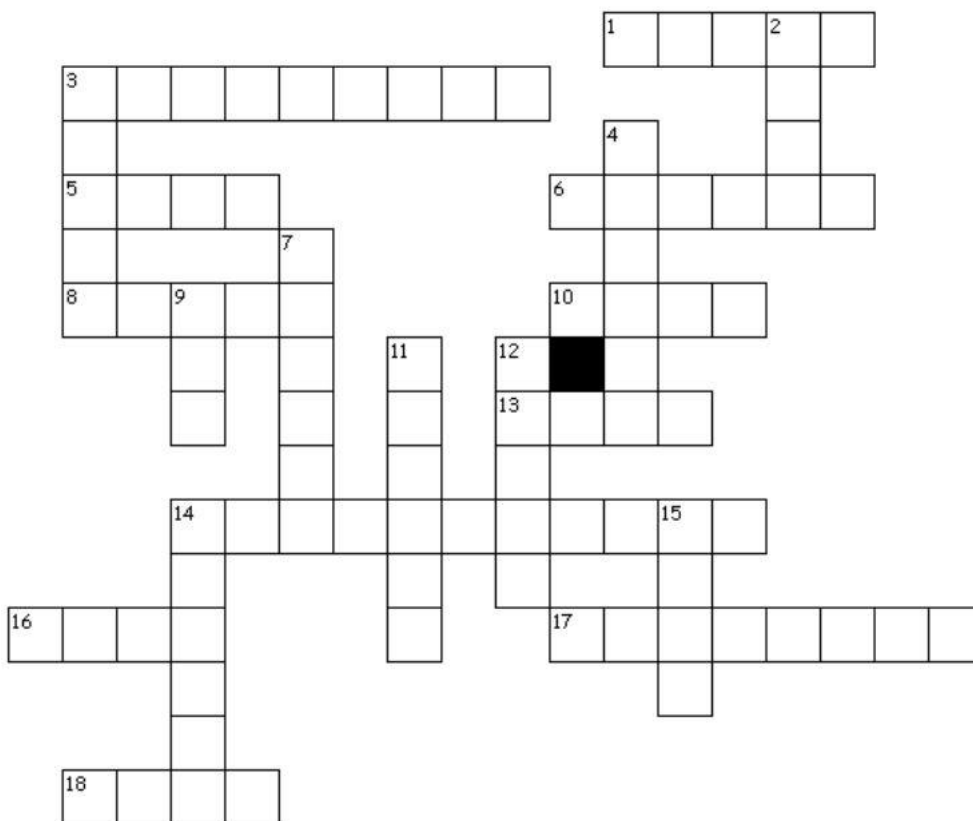
3:0 Arbetsblad *efter läsning*

Across

1. Emmas favoritdjur
3. Gift
5. Emmas ålder
6. Populär korvsmak
8. Under Emmas sko
10. Huvudroll
13. Lärare
14. Toalettkorridor
16. Emmas förskolekompis
17. Hit går klassresan
18. Klappas säkrast på magen

Down

2. Färg på farfars rosor
3. Emmas pappa
4. Teos riktiga namn
7. Emmas favorit-choklad
9. Antal bilder i filmkassett
11. Retas Isak med
12. Dramalärare
14. Teos sport
15. Alfreds fru

DEL 2: ORD- OCH LÄSFÖRSTÅELSE

1 & 2

Ord

Ögonmått, draperi, tvärgata, lömsk, köpdisk

Läsförståelse

Vad heter flickan?

Varför körde de iväg på morgonen?

Vilket yrke hade farfar?

Varför sitter inte Emma vid samma bord som sina föräldrar?

Vad menas med att Emma tyckte att buketten borde ha varit större?

Varför bakar inte Emma och pappa längre tillsammans?

3 & 4

Ord

Krångla, insistera, tvinnat, klunkar, pallar, tinning, reglage, stillbildsfilm, rygga bakåt

Läsförståelse

Varför klär Emma direkt om till andra kläder?

Varför klär pappa om till andra kläder?

Vad gör Emma för att försöka slippa höra mammas tjat?

Varför får inte Emma en ny mobiltelefon?

Beskriv känslan som Emma känner i kroppen, när hon blir riktigt irriterad

Varför har Emma tappat lusten att gå i skolan?

Vad menas med att Sara lägger ”huvudet onödigt mycket på sned”?

Vem är Elin?

5 & 6

Ord

Flackar med blicken, sirliga, biprojektor, filmkassett, blänger, bortgång

Läsförståelse

Hur långt är det mellan Emmas hus och fotobutiken?

Beskriv hur det hemliga rummet ser ut

Återberätta vad som händer när Emma tar en selfie och när hon fotar klockan

Hur mycket är klockan när Emma ska göra provet?

Fundera: Hur skulle du lösa situationen med fotot som föreställer Teo under bilen? Du har bara tio minuter på dig att lösa det!

Diskutera: Varför är det viktigt att kunna grammatik?

7 & 8

Ord

Mäklare, slurpa, rubbet

Läsförståelse

Vad tror du skulle hända om Emma berättade om kameran för någon?

Varför har det inte blivit någon klassresa?

Vart ska klassen på dagsutflykt?

Vad heter Emmas pappa?

Vad har pappa gjort, för att försöka bli av med fotobutiken?

Vad skulle Emma helst vilja ha i sin lunchlåda?

Vilka anledningar ser du till att Emma endast får en smörgås med sig i lunchlådan?

Återberätta vad som händer när Emma kommer in i sitt rum. Vad gör hon och hur avslutas kapitlet?

9 & 10

Ord

Slingriga, svepskål, kapprum, observation, intendent, hytter, porlande, näste, tjära, kabyss, animerat, slinter, barskt

Läsförståelse

Varför är klassen sen på väg till museet?

Vilka regler hade Sara bestämt inför utflykten?

Vad oroar sig intendenten för?

Vilka olika avdelningar finns på museet?

Teo undrar varför Emma sa ”kom så ska jag visa något”. Minns du varför hon sa det?

Varför vill Emma sparka till stegen som vakten står på?

Varken Nelly eller Jasmine bryr sig om att Emma har glömt lunchlåda. Diskutera hur du tycker de borde ha gjort istället.

Hur skulle du beskriva Nelly och Jasmine?

11 & 12

Ord

Valv, piedestaler, surrealism, Janus, förgänglighet, kalkera, uppreglad, kofot

Läsförståelse

Vad tycker Emmas pappa om konst, och varför?

Vilka anledningar fanns till att Emma blev besviken när hon åkte på kryssning?

Hur vet Emma att hon inte får använda kameran i galleriet?

Fundera: Hur skulle du lösa situationen med fotot som föreställer tjuvar som knycker tavlan? Du har bara tio minuter på dig på att lösa det!

13 & 14

Ord

Påkommen, landgång, lastkaj

Läsförståelse

Vad gör Emma för att få tjuvarna att ta rätt väg?

Varför valde tjuvarna att försöka stjäla tavlan just denna dag?

Hur reagerar intendenten på att tavlan höll på att bli stulen?

Fundera på: Vad händer sen? Vad händer på museet senare på dagen och hur går det för tjuvarna?

15 & 16

Ord

Dryg, livsverk, vindskydd

Läsförståelse

Vilken veckodag är det?

Vilka olika hobbies har Emma ägnat sig åt?

Vad tycker Nelly och Jasmine om att Emma kommer och tittar på matchen?

Vem på skolan är söt, enligt Emma?

Diskutera: Är det viktigt att ha en hobby?

Diskutera: Hur hittar man nya kompisar?

17 & 18

Ord

Överlåtas, inventarier, församlingshem, dörrpost

Läsförståelse

Varför mår Emma illa när pappa läser annonsen?

Vad heter Emmas mamma?

Varför tänker Emma att pappa skulle kunna förvandlas till ett rökmoln?

Vad tänker Emma när hon får syn på pappas nycklar?

19 & 20

Ord

Manual, exponering

Läsförståelse

Var hittar Emma humlan?

Varför tror du att Emma dödar humlan?

Förklara vad tidsknappen kan göra.

Fundera på: Vilka nya möjligheter ges nu när det går att ändra tiden på kameran?

21 & 22

Ord

Dekor, bufflar, Yggdrasil, mantel, huka

Läsförståelse

Vem är Britta och vad är hennes uppgift i skolpjäsen?

Varför tvingades Malin åka ambulans?

Varför vill så många sälja fika?

Fundera: Gör Emma rätt som byter lapparna?

Argumentera: Läraren låter eleverna rösta om vem som ska få rollerna. Vad tycker du om detta? Är det rättvist eller finns det andra sätt som är bättre?

23 & 24

Ord

Kilas fast, virrvarr, löpsedel

Läsförståelse

Vem var det som fick huvudrollen?

Vilken anledning menar Teo finns för att han inte får träna sång eller spela instrument på fritiden?

Fundera: Emma hittar en ficklampa på kameran. Vilka fler funktioner tror du finns, som hon inte har hittat än?

Diskutera: Vems är ansvaret, om Emma skulle tappa bort kameran och om den skulle hamna i fel händer?

25 & 26

Ord

Hyssja, Valhall, artikulera

Läsförståelse

Var befinner sig Emma och Teo när de pratar?

Vad tror du att Nelly och Jasmine viskar om, innan de skrattar åt Emma och Teo?

Vilka roller har Teo i pjäsen?

Varför ska Emma titta på repetitionen på eftermiddagen?

27 & 28

Ord

Kubik, kvadratmeter

Läsförståelse

Varför låtsas Emma leta efter något i skåpet?

Vad händer i aulan under tiden Emma pratar med Li?

Hur fick pappa tag på en extranyckel?

Varför kan inte pappa komma på föreställningen?

Varför måste Emma komma tillbaka till fotobutiken?

Fundera: Varför gick det bättre för Teo den andra gången han provspelade?

29 & 30

Ord

Minneskort, krispigt, bunke, slickepott, rumstempererat

Läsförståelse

Varför har Emma sparat pengar?

Hur reagerar Emma, när pappa säger att farfar skulle ha varit stolt?

Beskriv kakan som Emma och pappa har bakat

Varför blir pappa bekymrad?

31 & 32

Ord

Komplettera, banga, avsides, vit lögn

Läsförståelse

Varför går det inte bra för Teo på scenen?

Vilka instrument kommer spelas under föreställningen?

Varför tröstar inte Emma Teo?

Emma tycker det är svårt med tröst. Vad tycker du? Varför är det svårt och hur kan det göras lättare?

Varför kallas korridoren för tjocktarmen?

Diskutera: Hur hanterar Oscar situationen? Finns det ett bättre sätt som han kunde ha gjort?

Fundera: Hur skulle du lösa situationen med fotot som föreställer Teo som kräks på toaletten? Du har max tio minuter på dig på att lösa det!

Argumentera: Finns det tillfällen när det är okej med vita lögn? När och varför?

33 & 34

Ord

Kränger

Läsförståelse

Vilken är Emmas plan för att hjälpa Teo?

Varför misslyckas planen?

Hur vet Emma att Teo mår sämre, när hon kommer tillbaka?

”Tänk om någon ser att de kommer ut tillsammans, det kan missuppfattas”. Vad menar Emma?

Vilka fel uppstår under föreställningen och hur hanterar Teo dem?

Vad tror du är det första Teo säger till Emma, efter föreställningen?

35 & 36

Ord

Åkband, sorl, som en morot, knapert, beckmörkt, nattpass, swish

Läsförståelse

Hur känns det för dem att ringa på dörrarna?

Återberätta vilken plan Emma hade för att veta vem som skulle köpa korv.

Varför slutar Emma sälja, efter att hon sålt 75 korvar?

Vad känner Emma, när hon ser alla bilder hon har tagit?

Hur många korvar har Emma sålt totalt?

Varför tycker Emma att hennes mobiltelefon är hopplös?

37 & 38

Ord

Betkampanj, raffineras, sirap, farin, florsocker, solkatter, tassa upp, slumra, slamras, flin, hasar

Läsförståelse

Varför tycker inte mamma att Emma ska ha en ny mobiltelefon?

Vilken är pappas arbetsuppgift i sockerfabriken?

Hur ser den nya forskningsavdelningen ut?

Vad tror du de pratar om i fabriken samlingshall?

39 & 40

Ord

Uppsägning, effektivisering, övertalighet, konkurs, konsekvens, neddragning, förundrat, trovärdig,

Läsförståelse

Vad står det i brevet och vad betyder det?

Vilken är anledningen att pappa förlorat jobbet?

(forts på s 15)

(forts från s 14)

Hur reagerar Emma på mammas svåra förklaring?

Varför kan det bli svårt för pappa att hitta nytt jobb?

Argumentera: Har Emma rätt, att en del av pengarna är hennes?

Vilken är Emmas plan för pengarna?

Vilket problem finns med planen och hur kan det lösas?

41 & 42

Ord

Traska, ledstång, trav, ryggar bakåt, tjära, hovar, stråva, rännor, vagn, hytter, stammis, flimrar, kisar

Läsförståelse

Varför går Emma istället för att cykla?

Vart är Emma på väg?

Beskriv var Spelbutiken ligger och hur den ser ut.

Vad vill kvinnan bjuda Emma på?

Vilka minnen får Emma från Spelbutiken?

Varför vill inte Emma lämna in kupongen?

Vad tror du att Emma vill fråga mamma och pappa?

Diskutera: Tycker du att Emma gör rätt, när hon använder kameran för att vinna pengar?

Argumentera: Är det rätt att ha åldersgräns för att köpa lotter?

43 & 44

Ord

Beklagligt, negativ, linbana, salong, övervägt, Machu Picchu, speciell, anda, förödmjukande, glipa, lågmäld, framkalla

Läsförståelse

Vem är Edwin?

Vad heter farbrorn som besöker fotobutiken?

Vad kostar ramen som Emma väljer ut?

Hur beskriver Alfred sin sorg?

Varför har mamma och pappa börjat skrika mer?

Vilka minnen har pappa från fotobutiken och varför gör det honom ledsen?

45 & 46

Ord

Luckra, rätar på ryggen, mullig

Läsförståelse

Enligt farfars brev, hur många bilder kan Emma ta?

Beskriv hur Emmas hus ser ut

Vilken är mammas förklaring till att hon spelade?

Vilken är mammas förklaring till att de har ont om pengar?

Vilka känslor har Emma i början av samtalet och hur känns det när de har pratat klart?

Hur många jordgubbsplantor har de planterat?

Argumentera: Tror du att mamma kommer kunna hålla löftet om att aldrig spela mer?

Diskutera: Varför tror ni att vissa fastnar i att spela? Vilka konsekvenser kan detta få?

Vilka andra slags beroenden kan människor fastna i?

47 & 48

Ord

Allsvenskan, kommunfullmäktige, grödor, bekämpningsmedel, eminenta, spädas, avsides, skadedjur, blodsocker

Läsförståelse

Varför kan inte Emma se nyheterna på mobilen?

Varför tycker inte Emma om att prata om nyheter i skolan?

Beskriv mannen som blir intervjuad vid fabriken.

Vad är Pexocedin och hur används det?

(forts på s. 16)

(forts från s. 15)

Vad visade vattenprovet som klassen tog i dammen?

På vilket sätt gjorde sockerfabriken att samhället växte?

Varför har Emma struntat i att äta skollunch ibland?

Diskutera: Varför äter man inte socker på samma sätt som förr?

49 & 50

Ord

Kremeras, minneslund, rasslar, kyrkogårdsförvaltning, tuva, knycker med huvudet, tjäle, kallpratar

Läsförståelse

Hur har farfar blivit begravd?

Varför vet inte Emma exakt var farfar är begravd?

Vilka olika känslor känner Emma när hon går genom begravningsplatsen?

Varför är hon kvar vid minneslundan så länge?

Hur ser Elsas gravsten ut?

Vilken färg har blommorna, som Alfred har planterat?

Vad tänker Emma, när hon ser hans mobiltelefon?

Vad menar Emma när hon säger att pappa ”hade rätt” vad gäller fotobutiken?

Diskutera: På vilka olika sätt kan man bli begravd?

51 & 52

Ord

Lirkar, omgärdad, bandgång, spjärna

Läsförståelse

Varför vill Emma cykla till sockerfabriken?

Varför kan inte Emma ta sig in i fabriken den vanliga vägen?

Vad är klockan när Emma står vid receptionen?

Beskriv tunneln som Emma klättrar i, med alla sinnen du kan.

Kapitlet avslutas med att Emma har skadat sig och ligger på cementgolvet. Vad tror du kommer hända i nästa kapitel?

Argumentera: Vad tycker om Emmas val att klättra in i fabriken? Var det bra eller har du förslag på annan lösning?

53 & 54

Ord

Svalget, kvalmigt, ljuskägla

Läsförståelse

Var sitter knappen som tändar kamerans ficklampa?

Återberätta vad Pexocedin används till.

Hur kan råttan röra sig, trots att den är död?

Vad menar Emma med att ”det är någonting som inte stämmer” i rummet?

Hur skulle du reagera om du trampade på en död och blodig råtta?

55 & 56

Ord

Porer, lastpallar, truckar, hörselkåpor

Läsförståelse

Varför kan inte Emma ta en bild?

Hur många rättor tror hon det ligger där?

Hur har rättorna dött?

Beskriv hur nästa rum ser ut och vad som händer längs med rullbandet.

Hur hamnar giftet i sockerpaketet?

Varför lyckas inte Emma varna de som kör truckarna?

Fundera: Vad sa chefen när han intervjuades, om giftet och om att det var koncentrerat?

57 & 58

Ord

Drämmer, dominorad

Läsförståelse

Var hittar Emma sin pappa?

Vad är klockan när de träffas?

Var finns stoppknappen som Emma måste slå till?

Vad tror du är Emmas idé, för att förklara för vakterna?

59 & 60

Ord

Giftläckage, dunge, snegla, diskret

Läsförståelse

Var vid sockerfabriken gömmer sig Emma?

Varför säger pappa att han upptäckte giftläckan?

Vad heter tårtan som pappa har bakat?

Från vilket stad kommer Hans och Theresa?

Varför tittar Hans och Theresa oroligt på Emma?

Hur förklarar pappa att Emma är omplåstrad?

61 & 62

Ord

Panoramafönster, kringlig, glasyr, charter, FlumeRide, stock, svingar, sockervadd

Läsförståelse

Varför vill inte Emma åka till Liseberg?

Vad vill Teo göra till sommaren?

Varför måste man vara tre personer i varje stock?

Var i stocken sätter sig Li?

Vad tycker Emma om att Li sätter sig där?

Vad vinner Li?

Var i bussen får Isak sitta?

63 & 64

Ord

Stapplar, handskfack, tabbat sig, fårat av ålder

Läsförståelse

Hur mycket är klockan när bussen kommer fram?

Varför vill inte Emma prata om farfars butik?

Varför skyndar sig Emma till fotobutiken?

Varför rinner Emmas tårar?

Beskriv tre av bilderna som finns i albumet.

Diskutera: Varför har farfar sparat bilderna i kistan?

65 & 66

Ord

Dis, udde, bostadsrätter, allé

Läsförståelse

Vad tycker pappa om hemliga rummet?

Varför behöll farfar albumet, enligt pappa?

Vad menas med att Emma ”ser pappa tydligare än någonsin tidigare”?

Hur många dagar är det kvar till sommarlovet?

Vad är framtiden, enligt mamma och pappa?

67

Ord

Saneras, sponsra, gengäld, givmilt, minglar, stimmas, påtår

Läsförståelse

Vad hände med användningen av Pexocedin?

Hur förvandlar de lokalen från fotobutik till café?

Vad ska hemliga rummet användas till?

Var har Alfred förvarat paketet?

Varför gör det inget att bilden är sned?